वृतो जपत्यहं भूपतिरहं भुवनपतिरहं महतो भूतस्य पतिर्भूर्भुवः स्वर्देव[1] सवितरेतं त्वा वृणते बृहस्पतिं ब्रह्माणम् तदहं मनसे प्रब्रवीमि मनो गायत्र्यै गायत्री त्रिष्टुभे त्रिष्टुब्जगत्यै जगत्यनुष्टुभेऽनुष्टुप्प्रजापतये प्रजापतिर्विश्वेभ्यो देवेभ्यो बृहस्पतिर्देवानां ब्रह्माहं मनुष्याणामिति ॥ १९ ॥ वृतग्रहणं वरणजपयोः संनियोगसिद्ध्यर्थम् · वरणाभावे पवमानेष्ट्यादौ दीक्षणीयादौ च जपस्याप्यभावः सिध्यति ।

वाचस्पते यज्ञं गोपायेत्याह ॥ २० ॥ ततो ब्रह्मा तत्रोपविष्ट एव वाचस्पते यज्ञं गोपायेति ब्रवीति । केचिद्याजमानमेतदिच्छन्ति · तन्न · काण्वानां ह्येतत्पठ्यते देव सवितरित्युक्त्वा वाचस्पते यज्ञं गोपायेत्याहेति · अतो ब्रह्मैवाहेति जपशेषत्वात् जपे सत्यस्य प्रवृत्तिः जपशेषता चास्मादेव काण्वीयादिति याज्ञिकाः · सूत्रकारेणाप्ययमेवाभिप्रायो येन वक्ष्यति एतद्ब्रह्मत्वमिष्टिपश्वोरिति (२. २. २४.) · एवं च सति यद्यत्र यजमानः कर्ताभिमतोऽभविष्यत् तदा तद्ब्रह्मणमकरिष्यत् न च कृतम् तस्माद्ब्रह्मण एवात्र कर्तृत्वमिति ।

अपरेण वाहवनीयं दक्षिणातिक्रामति ॥ २१ ॥ ब्रह्मासनं दक्षिणतो ब्रह्मवरणमुत्तरतः · अत उपवेशनायावश्यं दक्षिणतो ब्रह्मणा गन्तव्यम् · तत्र मार्गविकल्पमाह आहवनीयं पूर्वेणेति वा ।

अहे दैधिषव्योदतस्तिष्ठान्यस्य[2] सदने सीद योऽस्मत्पाकतर इति ब्रह्मसदनमीक्षते ॥ २२ ॥ वारणादिवृक्षोद्भवं कुशास्तृतं प्रागग्रमासनम्[3] ।

ब्रह्मसदनात्तृणं निरस्यति निरस्तः पाप्मा सह तेन यं द्विष्म इति ॥ २३ ॥ नैर्ऋत्यां दिशि प्रक्षिपति शाङ्खायने दर्शनात् समानं होत्रा तृणनिरसनमिति (शा° ४. ६. ५.) · होतुश्च पठितम् होतृषदनाद्धुष्कं तृणमुभयतः प्रतिहिश्य[4] दक्षिणापरमवान्तरदेशं[5] निरस्येति (शा° १. ६. ६.) ।

इदमहं बृहस्पतेः सदसि सीदामि प्रसूतो देवेन सवित्रा तदग्नये प्रब्रवीमि तद्वायवे तत्पृथिव्याऽइति ॥ २४ ॥ ॥ प्रथमा कण्डिका ॥ १ ॥

---

१) Kâṇva, see Vâj. S. pag. ५७-५८. २) °व्योदतिष्ठान्यस्य ३. ३) आसनं वरणकाष्ठमयपीठम् तच्च कुशास्तृतं तृणनिरसनत्वात् Mahâd. ४) प्रहिश्य २. ५) °देशे २.